

Valpsjuka (Canine distemper)

Förekomst

Valpsjuka orsakas av ett virus (Canine distemper virus, CDV) som finns spritt över hela världen, även i Sverige. De finns dock sedan länge effektiva vacciner mot detta virus, dvs. hundar som vaccinerats korrekt har ett mycket gott skydd (immunitet) mot infektion med valpsjukevirus. Tack vare en utbredd vaccination ses sjukdomen för närvarande sällan hos inhemska hundar.

Ovaccinerade hundar utgör en potentiell smittkälla för bland annat mink och zoodjur. Smitta från hund kan orsaka allvarlig sjukdom hos en rad andra djurslag inklusive stora kattdjur, dock inte hos tamkatt. Sjukdomsutbrott orsakade av ett valpsjukeliknande virus har setts hos säl i Sverige och hundar kan vid sådana tillfällen smittas om de har kontakt med sjuka sälar (men inte genom att t.ex. bada i havsvatten).

Smitta

Valpsjukevirus kan överleva i upp till några veckor i omgivningen om det inte är för varmt, torrt och ljusst, då dör viruset snabbare. Hundar kan smittas av virus i omgivningen, de behöver alltså inte träffa en sjuk hund för att själva bli sjuka. Virus sprids också av hundar som inte själva blir sjuka, dvs. ofta vet man inte om att en infekterad hund spridit smitta i ett område förrän någon eller några oskyddade hundar plötsligt insjuknar.

Hundar smittas mycket lätt genom direktkontakt med, eller genom att vistas nära, en infekterad hund. Viruset kan också smitta via t.ex. händer och föremål som kläder och matskålar.

När fall av valpsjuka påträffas i t.ex. en kennel måste noggranna isoleringsrutiner och strikt hygien iakttas för att motverka en snabb smittspridning till ovaccinerade djur. Dessutom används desinfektionsmedel. Det finns kommersiella desinfektionsmedel med avdödande effekt på hundens valpsjukevirus. Läs tillverkarens rekommendationer avseende dosering och tillvägagångssätt. I utomhusmiljöer och inomhusmiljöer som inte helt går att desinficera kan alltså smittan finnas kvar under några veckor, särskilt när infekterade hundar vistas där och fortsätter att sprida virus.

Korrekt vaccinerade hundar är väl skyddade mot smitta och en hund som överlevt infektionen tros vara skyddad (immun) i flera år, eventuellt för resten av sitt liv.

Valpar som föds av en korrekt vaccinerad tik har ett indirekt skydd under de första veckorna. Skyddet avtar successivt, hur snabbt det sker varierar.

Symtom

Hos många vuxna hundar leder en infektion med valpsjukevirus till milda symtom, t.ex. en övergående hosta och feber. Ofta ses inga symtom alls. I andra fall är sjukdomsförloppet mycket allvarligt. Risken för allvarlig sjukdom är större hos unga hundar än hos äldre i övrigt friska hundar.

Virusinfektionen leder i typiska sjukdomsfall till en allvarlig lunginfektion med hög feber, tung andning och ett kraftigt påverkat allmäntillstånd. Oftast rinner det rikligt med tjock, varliknande vätska från nos och ögon. I en del fall börjar hunden också kräkas och/eller får diarré efter en tid. Dräktiga tikar aborterar sina valpar eller föder svaga valpar som snart dör.

Infekterade hundar kan också drabbas av allvarliga hjärnskador, som gör att hunden får symtom som t. ex. kramper eller andra nervskador, som gör det omöjligt för hunden att leva

vidare. Hunden kan utveckla sådana neurologiska besvär direkt eller först flera veckor eller månader efter att den blev infekterad.

När unga valpar blir svårt sjuka med hög feber, som vid en valpsjukeinfektion, kan de utveckla grava tandskador som senare leder till ständiga smärtande besvär om inte åtgärder vidtas - till exempel kan tänder behöva dras ut.

Diagnos

När en hund dör till följd av valpsjuka är en obduktion ett bra sätt att i efterhand få en säker diagnos. Hos levande hundar är det inte alltid lika lätt att få en säker diagnos.

Från en akut sjuk hund kan man ta prov från ögon eller könsorgan med hjälp av en provtagningspinne avsedd för **virusundersökning**.

Blodprov kan undersökas för att se om hundens immunförsvar har bildat antikroppar mot viruset. Ofta behövs två prover tagna med ett par veckors mellanrum för att man skall kunna tolka svaret. Vaccinerade hundar och hundar som tidigare varit infekterade har också antikroppar i blodet.

Hos hundar som plötsligt får neurologiska symtom, t.ex. kramper utan att visa några andra symtom typiska för valpsjuka och där man inte vet om att hunden kan ha blivit smittad, kan det vara mycket svårt att få en säker diagnos.

Vanliga frågor om valpsjuka

Skall jag vaccinera min hund, och i så fall varför?

Vaccinering mot valpsjuka är att betrakta som ett basvaccin för hundar i Sverige, dvs. vaccinering rekommenderas för samtliga hundar.

Hundar som är immuna tack vare korrekt vaccination blir inte sjuka och synlig sjukdom är idag ovanlig hos svenska hundar tack vare utbredd vaccinering. Virus finns dock fortfarande spritt hos hundar i hela världen och valpsjuka skulle snabbt åter bli en vanlig sjukdom även i Sverige om vi skulle upphöra att vaccinera vår hundpopulation.

Ovaccinerade hundar kan sprida virus utan att själva visa några tecken på sjukdom och hundar behöver inte träffa varandra, eller ens vara i närheten av en sjuk hund, för att smittas.

När och hur ofta skall jag vaccinera min hund?

I den vaccinrapport som utarbetats av Statens Veterinärmedicinska Anstalt och Sveriges Veterinärmedicinska Sällskap, Vaccination av hund och katt i Sverige (dokumentet är i pdf-format), återfinns rekommendationer avseende vaccinationsrutiner. Rapporten nås via SVAs hemsida.

Kan människor smittas och bli sjuka av hundens valpsjukevirus?

Valpsjukevirus smittar inte människa.

Kan katter smittas och bli sjuka av hundens valpsjukevirus?

Tamkatter har inte visats bli sjuka av hundens valpsjukevirus. Däremot utgör ovaccinerade hundar en potentiell smittkälla för bland andra mink och zoodjur. Smitta från hund kan orsaka allvarlig sjukdom hos en rad andra djurslag inklusive stora kattdjur som lejon.

Är det samma valpsjukevirus som orsakar sjukdom hos säl och hundar?

Sjukdomsutbrott orsakade av ett valpsjukeliknande virus, Phocine distemper virus (PDV), har setts hos säl i Sverige. Hundar kan vid sådana tillfällen smittas om de har kontakt med sjuka

sälar (men inte genom att t.ex. bada i havsvatten). Utbrott hos säl orsakat av samma virus som orsakar valpsjuka hos hund har inträffat i Bajkalsjön, men alltså inte i Sverige.

Mer information

På SVAs hemsida finns även en informationssida för veterinärer.

Tala med din behandlande veterinär om du har frågor om din hund. Om din hund är sjuk är det viktigt att du snabbt kontaktar en praktiserande veterinär oavsett vad anledningen till sjukdomen kan tänkas vara. Djursjukhus, djurkliniker och veterinärmottagningar i närheten av där du bor listas bland annat i telefonkatalogen och på flera ställen på internet.

[Senast uppdaterad 2007-01-23]